

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 51

Sreda, 24. junija 1936

Leto XI

Kolobar demokracij

Jamstvo miru

Vlada velesile, ki je predlagala kolektivne sankcije proti Italiji, je že sklenila, da se sankcije proti napadalki ukinejo. Anglija bo to tudi na seji Društva narodov 26. t. m. predlagala. Kakšen bo pogreb sankcij, še ni gotovo, toda udeležencev bo mnogo.

Med državami male antante, katere poglavarji so prejšnji teden zborovali v Bukarešti, so sankcije v trgovini najbolj škodovale Jugoslaviji, ker je največ trgovala z Italijo in se nahaja itak v gospodarski krizi. To je približanje Jugoslavije Nemčiji jako pospešilo. Odprava sankcije pa bo zopet zmanjšala nje odvisnost od Nemčije.

Zunanjepolitično stališče Jugoslavije s tem še ne bo olajšano, ker meji na Jadransko morje, o katerem pravijo Italijani »mare nostrum«. Jugoslavija se je zaradi tega naslanjala na Francijo, da si tudi vplivi, ki menijo, da je tudi politična naslonitev na Nemčijo potrebna.

Med takimi vplivi je Poljska, ki želi obenem, da bi se politika v tej smeri razvijala. Jugoslavija pa ne misli še na to; ona noče tesne zveze z Rumunijo in Čehoslovaško opustiti, kar je prav jasno dokumentirala bukareška konferenca.

Jugoslavija ima dovolj razloga, da ostane pri dosedanji politiki. Vsaka treh držav male antante je slabotnejša kakor vse tri skupaj. To spoznanje velja sedaj in bo veljalo redno, tudi, če bodo še bolj napete razmere kakor so, pri čemer pa ne smemo misliti takoj na vojno. Mala antanta je vsaj nekakšen temelj za organizacijo srednje Evrope, družiti to, kar hoče iti skupaj, zaenkrat ni več — ta naj ostane vsaj kos poročstva miru, ki se ne sme razdreti. Glede velikih vprašanj evropske politike kakor tudi glede problema srednjeevropskega življenja bodo te tri države dalje skupaj nastopale, četudi ne bodo vse do vseh evropskih držav imele enakih odnošajev. Tako na primer kakor je z Rusijo: z njo je Čehoslovaška zvezana, Romunija prijateljska, Jugoslavija je pa še v rezervi do nje.

Prihodnje dni se pričakuje nemški odgovor na angleška vprašanja, ki jih je Eden stavil nemški vladi, čeprav je Hitler kršil lokarnske pogodbe. Ta odgovor bo razčistil bodoče razmerje Nemčije do Anglije, Francije in Italije. Jako malo je verjetno, da bi prišlo do tesne zveze med fašističnimi velesilama Italijo in Nemčijo, ki se jo bojimo vsi, ker imata v podunavski kotlini prav nasprotno interese. In če se enotna fronta fašizma ne uresniči, tedaj mora biti stremenje vseh socialnodemokratskih držav namerjeno v tej smeri, da skuje kolobar, ki ga naj tvorijo vse evropske demokratske države, ker bo to najbolj zanesljivo jamstvo za mir in rešitev Evrope pred propadom. Naloga Anglije je, da ta kolobar ustvari.

Roosevelt skrbi za delo

Po novem proračunu bo določnih za podpore in javna dela 3½ milijarde dolarjev ali okoli 150 milijard dinarjev. S tem zneskom bo preskrbljenih tri milijone delavcev.

Obračun z diktaturo kapitalizma

Finančni položaj Francije

Finančni minister socialist Vincent Auriol pred zbornico

Francoski finančni minister je v nad dve uri trajajočem govoru pojasnil finančni položaj Francije in opisal finančno politiko nove vlade.

Rekel je, da so vsi dosedanji proračuni končali z velikimi primanjkljaji. Strogi deflacijski ukrepi so ponesrečili. Deficit 1934 je znašal 8800 milijonov frankov, 1935 10.000 milijonov in za čas od 1. januarja do 1. junija 1936 znaša že 6000 milijonov. V enako težkem položaju so državne blagajne. Te si morajo od junija do decembra t. l. izposoditi 18.700 milijonov frankov. Prejemkov imajo malo. Javni dolg je v zadnjih letih stalno naraščal. Dolg, ki ga je treba amortizirati, se je v zadnji zakonodajni dobi zvišal za 75.000 milijonov, dolgovi s srednjimi roki 16.000 milijonov, tako da znašajo sedaj 32.500 milijonov. Viseči dolg znaša 66.000 milijonov.

Minister odločno odklanja vsakršno devalvacijo franka.

Trdimo lahko, da so Francozi od januarja 1935 izvozili v inozemstvo 26.000 milijonov frankov.

Zaradi slabega gospodarskega položaja je poskritih 60 milijard frankov. Naj se obnovi zaupanje, ker se bo gospodarstvo izboljšalo.

Minister je predlagal štiri zakone:

1. poostruje se kazen za skrivanje denarja v inozemstvu,

2. minister se pooblašča, da nastopi proti vsem rušilec državnega kredita,

3. pooblašča se vlada, da lahko z naredbami zavaruje vse gospodarske interese države in naroda v okviru francoske banke,

4. poenostavljenje računovodstva.

Tudi te zakone, ki posejajo v podrobnosti gospodarstva je parlament sprejel s 340 glasovi, proti 208.

S temi zakoni je vlada zopet dosegla pomembno programatično zmago.

Tudi francoski senat

je odobril 40urni delovni teden

Francoski senat je dne 19. t. m. sprejel zakon o 40urnem delovnem tednu s 182 glasovi, proti je glasovalo 94 senatorjev.

Fašistične organizacije razpuščene

Francoska vlada je razpustila vse fašistične organizacije. Med njimi: Ognjeni križ (obrsta La Roque), Francoska solidarnost (tovarnarja Cota — Jean Renaud), Patriotično mladino (Taittinger), Franciste (Bucard) in Action française, ki je bila že razpuščena.

Demokracija v Čehoslovaški

Socialna demokracija za sodelovanje. — Koalicija čuva demokracijo in državo.

Dne 20. t. m. je zborovalo v Pragi strankino zastopstvo soc. dem. stranke. Tudi na Čehoslovaškem imajo češke in nemške fašiste in celo vrsto političnih jako razvitih strank. Socialnopolitično v državnem zboru in v vladi sodelujejo predvsem češki in nemški socialni demokrati ter narodni socialisti (češki), ki tvorijo veliko silo in javnem življenju. V teh razmerah se je tudi zastopstvo soc. dem. stranke izreklo zopet za sodelovanje v vladi.

V svoji resoluciji poudarja konferenca, da je predvsem potrebno ugotoviti politično demokracijo ter korak za korakom pripravljati sistematično socialnogospodarsko demokracijo. To se more vršiti z ozirom na razmerje sil le v koalicijskih vladah in zaradi tega odobrava stran-

kino zastopstvo obliko koalicijskega sodelovanja ter želi, da ostane dalje. Zastopstvo odobrava politično ravnanje stranke delegacije v parlamentu in v vladi ter jo pooblašča, da nadaljuje dosedanjo taktiko.

Glavne naloge sedanjosti so ohranitev miru in preskrba kruha in dela. Vlada se bo morala odločiti za moderno smer gospodarske politike, ki se je obnesla v skandinavskih in drugih državah šterlingovega bloka. Zato so potrebni vsi ukrepi za preskrbo z delom in za dvig domačega konzuma ter skrb za zunanji trg.

Resolucija omenja politične težkoče, zunanjo politiko itd., ter poudarja z zaupanjem predsednika republike dr. Beneša, da je mir v Evropi še vedno mogoče ohraniti.

Uvajanje petdnevnega delovnega tedna

Angleška industrija uvaja bolj in bolj petdnevni delovni teden. V Leicesteru bodo v teku meseca uvedli to metodo v čevljiarski industriji. Vodilna firma v kraju je izvedla delavsko glasovanje v svojem obratu, ali se naj uvede petdnevni delovni teden ali ne. In 96 odstotkov delavcev je glasovalo za uvedbo. Prva

firma v industrijskem ozemlju ob Merseyu, ki je petdnevni teden uvedla, je Josef Bibby v Liverpoolu. Firma, ki izdeluje oljne pogače ter zaposluje 2500 delavcev, je uvedla skrajšani delovni čas poizkusoma v poletnih mesecih. Delavci in nameščenci prejema pa polne plače. (»Prager Presse.«)

Pred zavarovanjem za starost in onemoglost?

Minister za socialno politiko Dražića Cvetković je povedal, da je vlada že sestavila naredbo o minimalnih delavskih mezdah ter naredbo o

uvedbi delavskega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt ter, da bosta obe naredbi v najkrajšem času uveljavljeni.

Svetovna produkcija in nezaposlenost

Izhod nudi samo skrajšanje delovnika

Ta številčna slika nam kaže, da nezaposlenost sploh ne pada ali pa ne sorazmerno, čeprav produkcija napreduje. Če vzamemo, da je znašala produkcija in nezaposlenost 1928 100, potem znaša

	1933	1934	1935
produkcija	74.7	81.1	89.9
nezaposlenost	25.6	22.5	21.5

(v milijonih).

Produkcija se je torej povečala, ni se pa sorazmerno znižalo število nezaposlenih. Vzrok je tehnika in racionalizacija, ki jo mora nadomestiti skrajšanje delovnika in drugi tehtni ukrepi.

Priprave za podunavsko konferenco?

Dne 23. t. m. se sestane v Pragi konferenca trgovsko-političnih strokovnjakov male antante, ki ima nalogo pripraviti ves material za sporazum med rimskimi zavezniki (Italija, Ogrska in Avstrija), Malo antanto in Nemčijo.

Konferenca podunavskega sporazuma je danes najvažnejše vprašanje centralne Evrope in Balkana, ki je bilo pred vojno v Afriki precej konkretno in je tem važnejše, če se name-rava Balkan gospodarsko nasloniti na srednjo Evropo.

Uradništvo bodo reducirali

Fin. minister je napovedoval redukcijo 10 odstotkov uradništva, češ, da ni finančne možnosti za vzdrževanje sedanjega upravnega aparata. Tudi banovine morajo znižati osebne izdatke za 10 odstotkov, materialne pa za 20 odstotkov. Investicijskih kreditov pa ne bo. S tem se razmere najbrže ne bodo izboljšale. Taka navodila so za nove proračune, daš bo kriza najbrže še večja.

Stavka v Belgiji

se zaostuje

Kljub sklenitvi načelnega sporazuma za likvidacijo stavke, stavka še ni ponehala. V raznih krajih je prišlo do sabotažnih dejanj, radi česar je bilo razglašeno obsedno stanje.

Mednarodni strok. kongres v Londonu

od 8. do 11. julija t. l.

Dne 8. julija t. l. se sestane v Londonu sedmi mednarodni strokovni kongres.

Na dnevnem redu kongresa so naslednji važni problemi:

Boj proti krizi; 40-urni delovni teden; stabilizacija valut, načrtno gospodarstvo. — Akcija proti vojni, za razorožitev in proti fašizmu. (Delavstvo in izvajanje sankcij.) — Svoboda strokovnih organizacij; vloga in pravice strokovnih organizacij v načrtnem gospodarstvu.

Delavsko strokovno gibanje načelno ne more izpreminjati svoje politike, obsojati pa mora usodne napake mednarodne politike, ki vodijo svet v hujske in hujske vojno razpoloženje. Niti trenutek se ne sme izgubiti v boju proti vojni, militarizmu, fašizmu in reakciji.

Umazana afera

Velika tihotapska zadeva.

Listi se obširno bavijo s tihotap-
sko in falzifikatorsko zadevo, ki jo
imata na vesti dva visoka diplomat-
ska uradnika dr. Aleksander Bodi
in Ilije Novaković.

Dr. Bodija je že pred petnajsti-
mi leti prijavil dunajski poslanik
Popović, da ga sumi, da je vzel ne-
ke knjige iz poslaništva. Leta 1922.
je imel v Ženevi veliko afero, ker
mu je pobegnila žena. Na Dunaju
bi ga bili morali zapreti, pa je be-
žal čez mejo, ter se predstavljal kot
advokat svoje pobegle žene ter dvi-
gal na pošti njena pisma. Ministr-
stvo ga je kaznovalo s tem, da ne
sme več služiti v inozemstvu. Potem
je bil v službi pri konzularnem od-
delku, kjer so ga zopet obtožili, da
je jemal podkupnino od častnih kon-
zulov. Dr. Bodi je celo falzificiral
ukaz s tem, da je ime napredujočega
uradnika črtal ter napisal ime urad-
nika, ki ga je bogato plačal. Zapu-
stil je v ministrstvu mnogo pobotnic,
ki niso bile nikdar odobrene ali za-
konite. Ko je bilo nekaj jugoslovans-
kih konzulatov opuščeni v ino-
zemstvu, je prihajalo nameščanje teh
v hišo dr. Bodija in ne v ministr-
stvo. Diplomatski uradniki, ki so bili
v inozemstvu, so morali vsak mesec
pošiljati denar za intervencije. Ob
času petomajskih volitev je de-
lil raznim nosačem in šoferjem iz-
kaznice diplomatskih uradnikov, ki
so služili v inozemstvu, da so pla-
čani glasovali v njihovem imenu —
za Jevtića!

Dr. Bodi je dalje prejel od Phö-
nixa 250.000 dinarjev, od nekega

podjetnika 300.000 dinarjev in od
nekega Grünwalda 250.000 dinarjev.

Imel je zveze s španskim posla-
nikom grofom de Torihosom, ki je
podpisal deklaracijo za uvoz utiho-
tapljenih preprog, potom žene. Tihotap-
stvo se je nanašalo večinoma na
preproge, staro pohištvo in nakit, in
nikdar ne bo ugotovljeno, za koliko
milijonov je bila država oškodovana.

Sokriv je tudi šef protokola Ili-
je Novaković. Pismo je bil opo-
zorjen na Bodijevo tihotapljenje, pa
mu je vendar še dajal dovoljenja
za uvoz. Novaković je razkošno ži-
vel, kakor ni odgovarjalo njegovim
prejemkom. Na Topčideru si je zgra-
dil vilo v japonskem slogu.

Dr. A. Bodi je bil v izrečni mi-
losti bivšega Jevtičevega režima, ko
je napravil tudi svojo poslednjo ka-
rijero. Gotovo je, da bi v normalnih
političnih razmerah ne bil mogel ta-
ko dolgo prikrivati celo tihotapsko
in falzifikatorsko organizacijo, iz-
rabljajoč svoj visoki položaj urad-
nika v zunanjem ministrstvu.

Dr. Bodi je bežal v inozemstvo,
baje v Italijo. Tam se bo skrila eden
najvišjih uradnikov s pooblastili drž-
ave in ministrstva zunanjih poslov.

Izguba države znaša najbrže nad
15 milijonov dinarjev. Bodi je imel
celo vrsto agentov in prodajalcev po
vseh državah. Preiskovalni organi
iščejo agente in plenijo zaloge tihotap-
skega blaga, ki ga je Bodi spravi-
l v državo ogromne množine. Bo-
dijeve vtihotapljene preproge so bile
tudi že petnajst let vsako leto raz-
stavljene na ljubljanskem vele-
sejmu.

„Slovenec“ pred enim letom

Slovenec, dne 26. junija 1935
O nalogah Stojadinović—Koro-
ševe vlade, imenovane lani 24. juni-
ja, je »Slovenec« v uvodniku napisal
te-le misli:

»Postransko je vprašanje, ali in
kako bo nova vlada sodelovala z no-
vimimi narodnimi poslanci... Glavno
ostane vprašanje, kako in kedaj bo
nova vlada izvedla svojo veliko na-
logo, zaradi katere je bila postavlje-
na... Zato bo ta vlada manj govori-
la in izjavljala, tem več pa delala!...

Naše gospodarstvo kliče po rešit-
vi... In med pogoji, ki naj ustvarijo
ozračje pomirjenja ter omogočijo mir-
no sožitje, je brez dvoma med naj-
večjimi ta, da se uvede davčne raz-
mere, da se pravično decentraliza-
cija uprave pravilno porazdeli dav-
ni viri in dohodki.«

Poročila o novi vladi je isti »Slo-
venec« prinesel pod temi-le velikimi
naslovi:

Vlada g. Stojadinovića pomeni
popoln preobrat za rešitev hrvatske-

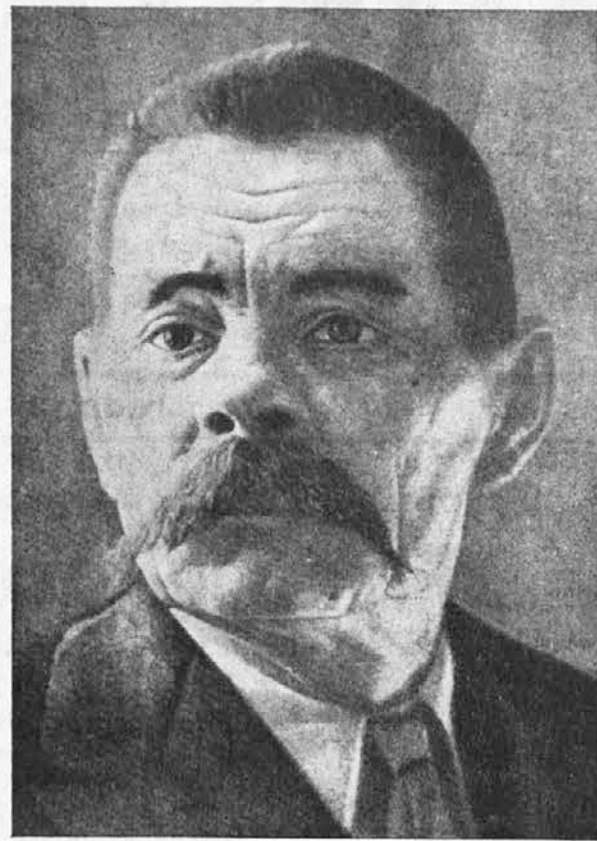
ga vprašanja. Prve politične svobo-
ščine že na obzorju!

Slovenec, dne 27. junija 1935

Kakor smo že poročali je novi
predsednik vlade in zunanji minister
naglasil, da je sedanja vlada delovna
ter da bo radi tega v najkrajšem ča-
su pripravljena cela vrsta zakonskih
predlogov. Predvsem se bodo izdela-
li zakonski načrti politične narave.

Nove volitve niso več daleč...
V tej zvezi se tudi naglašja, da niso
več daleč Nove volitve, ki bi se vr-
šile na podlagi čisto novega voliv-
nega zakona.

Francija se ne bo udeležila ber-
linske olimpiade. Francoska vlada je
sklenila, da ne bo poslala v Berlin
oficijelnih predstavnikov, ker se bo
udeležila ljudske olimpiade v Bar-
celoni (Španija), kjer bo zastopal
francosko državo tudi prosvetni mi-
nister.

Maksim Gorki

V soboto, dne 20. juni-
ja t. l. se je vršil ob ogrom-
ni udeležbi občinstva po-
greb največjega sociali-
stičnega pisatelja Maksima
Gorkega. Truplo so pred
dvema dnevoma upepelili,
žaro pa vzdali v Kremlju.

M. Popović

Dama in po svetu

Važno za rudarje. Prejeli smo in
priobčujemo: Med rudarji se po-
javljajo gotovi elementi, ki prišep-
tavajo, da bi morali akcijski odbori
v revirjih biti bolj iniciativni za raz-
ne akcije, češ, da je zdaj čas itd.
Rudarji naj ne nasedajo takim »še-
petalcem«. »Šepetalcem« pa je tre-
ba povedati, da niso rudarji prav nič
pripravljeni, da bi nosili svojo kožo
na trg za razne politične špekulan-
te. Razsodni rudarji zaupajo vod-
stvom svojih strokovnih organizacij
in pa sklepom Glavnega akcijskega
odбора vseh strokovnih organizacij.

V Zenici so položili temeljni ka-
men za železarno. V nedeljo so po-
lagali temeljni kamen za novo žele-
zarno v Zenici. Izdelovali bodo tam
železo in jeklo velikih profilov. Na-
vzoč je bil predsednik vlade in še
trije ministri.

Dr. Dragoljub Jovanović in
klerikalci. O znanem dr. Dra-
goljubu Jovanoviću, ki mu JRZ očita
kokeriranje s komunizmom, poro-
ča beograjska »Politika« z dne 18.
t. m.: »Dr. Dragoljuba Jovanovića
je po njegovem povratku iz Maribo-
ra povabil na sestanek tudi ban dr.
Marko Natlačen, toda Jovanović se
je sestel samo z nekimi drugimi
osebnostmi iz bivše SLS.« Čudno,
da »Slovenec« do danes molči k tej
informaciji »Politike«.

600.000 dinarjev je odobrila beo-
grajska vlada podpore Sokolom in
športnikom, ki pojdejo na berlinsko
olimpiado.

622.960 dinarjev je odobrila vla-
da za nabavo zaves v novem po-
slopu parlamenta.

Kdo ne pojde v Berlin? Vsi de-
lavski športni klubi in nogometna
zveza Jugoslavije so sklenili, da se
ne bodo udeležili berlinske olim-
piade.

Državna tiskarna, ki jo gradé v
Beogradu, bo stala okrog 33 milijo-
nov dinarjev.

Radi revolverskega atentata na
predsednika vlade je dvignjena ob-
tožnica proti atentatorju in šestim
poslancem; trije poslanci pa so bili
izpuščeni na svobodo.

Berlin in Helsingfors snujeta
fronto proti Moskvi. Finski diktator
general Mannerheim obišče Berlin;
ob istem času pride v Berlin tudi
poljski zunanji minister Beck. Obisk
pa potem vrne obema general Goer-
ring. Razgovarjali se bodo o skupni
fronti proti Moskvi. V niti eni teh
treh dežel pa niso boljše razmere
kakor v Rusiji. Drugo pa je, da je
bavav za Moskvo politična dema-
gogija, ker je Rusija zadovoljna, če
ima mir, da se more v miru po svo-
je razvijati.

Zarota proti Litvinovu? Iz Švice
poročajo neverjetno vest, da so tam
zaprl in izgnali trojko, od katere je
eden priznal, da je trojka imela na-
men umoriti ob zasedanju Društva
narodov v Ženevi, ruskega komisarja
Litvinova.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaža Talpa
90

Teliček nam je povzročil precej težav, kajti
takle teliček ne vzdrži na poti. Toda tudi ubiti ga
nismo marali. Prav radi smo mu pustili mlado in
veselo življenje — deloma tudi iz usmiljenja do
matere, ki ga je tako ljubeznivo lizala. Kaj smo
torej napravili? Vzel sem telička k sebi na konja
in vsake pol ure ga je vzel kdo drug.

Teliček je postal naš ljubljencek. Pravo ve-
selje je bilo gledati, kako je prišla mati, kadar smo
se ustavili, da je prevzela otročička. Bržko smo
ga postavili na tla, je bila že mati poleg njega.
Vedela je, da potuje teliček z nami, in zmeraj se
je držala v bližini tistega jezdeca, ki ga je imel
pred seboj v sedlu. To je bilo lizanje in ljubko-
vanje, mukanje in zadovoljnega mrmranja, kadar
smo postavili telička k materinemu vimenu. Sta-
ra je skoro poginila od veselja.

Ko je postal teliček težji, smo ga morali trans-
portirati na muli. Dolgo trpi, preden taka žival
shodi. Če bi imelo več krav teleta, potem bi vsem
materam ne mogli ustreči. Toda porodile so sa-
mo tri krave in teličkov kar nisem mogel zaklati.

20

Nehvaležnost je tako lastna človeku, postala
je tako njegova druga narava, da je najbolje, da
z njo računaš in se radi nje ne čutiš užaljenega.
Narava pa je hvaležna za vsako malenkost, ki jo

ji izkažeš. Nobena žival in nobena rastlina ne po-
zabi požirka vode, ki si ga ji privoščil, ali prgišča
krme ali klobuka gnoja. Tako hvaležni so se nam
izkazali tudi telički in njihove matere za usmi-
ljenje.

Prispeli smo do reke, ki je nismo mogli pre-
bresti. Nekoliko dalje ob reki navzdol smo našli
brod. Toda brodnik je za vsako glavo zahteval
toliko, da bi mu morali za prevoz plačati precej-
šnjo vsoto. Dokler si lahko prihraniš visoke pre-
voznine in mostnine, si jih pač skušaš prihraniti;
zavedati se je namreč treba, da moraš na takem
transportu preko mnogo rek in mostov, kar ve-
lja mnogo denarja.

Medtem ko sem se z brodnikom pogajal, se
je pasla čreda nekako šest kilometrov više ob
reki. Ustavili smo se tu za dva dni, ker je bila
paša izborna in ker smo želeli, da se živina zopet
enkrat dobro napije in skoplje. Živina se mora
namreč od časa do časa kopati radi mrčesa, ki pri
kopenju odmre. Pri kopenju ostanejo zato živali
po cele ure v reki in sicer na mestih, kjer jim se-
ga vede do polovice trebuha.

Ko pa sta dva dni počitka minula, smo mo-
rali končno vendarle preko reke. Začeli smo ži-
vino naganjati, toda čim so živali izgubile pod
seboj tla, so se vrnile k bregu. Reka ni bila ši-
roka, imela pa je v sredi globoke žlebove.

Končno sem se nečesa spomnil. Z mahetami
smo nasekali debela, nalupili lubja in zgradili maj-
hen in lahak brod. Nato smo zvezali lasos v dolgo
vrvo in neki Indijanec je, držeč konec vrvi v roki,

splaval proti drugemu bregu. To vrv smo prive-
zali k brodu in napravili še drugo vrv. Nato sem
nalozil na brod telička in mož na onem bregu je
vlekel brod k sebi, da je srečno pristal z živaljo
na onem bregu. Z našo vrvjo smo potegnili brod
zopet nazaj in sedaj je drugi teliček romal na ono
stran. Po nekaj minutah smo imeli vse štiri te-
ličke na oni strani. In ko so potem stali tam tako
revno in zibajoč se na paličasto visokih nogah,
so začeli žalostno beketati. In če je žalostno be-
ketanje majhnih bitij, ki si niso znala pomagati,
že nam segalo do srca, koliko bolj je moralo seči
materam. Komaj je neki teliček nekajkrat zabe-
ketal, že se je pognala njegova mati v vodo in
priplavala na ono stran. Takoj nato so ji sledile
ostale tri matere. Svidenje je bilo prisrčno. Toda
nismo se utegnili dolgo za to zanimati; kajti ča-
kalo nas je obilo dela. Sedaj so začele mukati na
oni strani še krave, ki so bile ločene od črede.
Bale so se samote in so hrepenele nazaj k svoji
čredi. Biki so mukanje nekaj časa poslušali, nato
so se pognali v reko in jo preplavali. Bik vodnik
pa še ni odplaval. Bili so samo mlajši biki, ki so
mislili, da si bodo na oni strani na ta način ustva-
rili novo državo, kjer jih močnejši biki ne bodo
motili. Sedaj pa se je v večjih bikih in tudi v biku
vodniku zbudila ljubosumnost. Najprej so pihali,
nato pa so jo odcvrli preko reke, da bi tam ze-
lence naučili pokorščine. Ko so plavali preko reke,
so se ohladili, in ko so prispeli na oni breg, jim
ni bilo za boj, čeprav so preje tu pra jezno pihali.
(Dalje prihodnjé.)

Uspehi prvega boja stavbincev v Mariboru

Dne 15. junija je velika večina mariborskih gradbenikov (vsi zaposlujejo okrog 80% celokupnega delavstva) podpisala ljubljanski sporazum, ki vsebuje sledeče, za mariborske stavbince važne točke:

Mezde

1. Sedanja dela:

Težaki do 20 let starosti na uro Din 3.—, težaki nad 20 let starosti na uro Din 3.25 — Zidarji, tesarji in strojniki do 2 let od izučenja na uro Din 4.50, zidarji, tesarji in strojniki nad 2 leti izučenja na uro Din 5.25.

2. Nova dela:

Težaki do 20 let starosti na uro Din 3.25, težaki nad 20 let starosti na uro Din 3.50. — Zidarji, tesarji in strojniki do 2 let od izučenja na uro Din 5.75.

3. Na deželi se plača vsem 25 para manje. Mesta so sledeča: Ljubljana, Maribor, Celje in Kranj

4. Za javna dela se plača profesionalistom in kvalificiranim delavcem 25 para manje, navadnim težakom pa 50 para manj na mezde, navedene pod 1. in 2.

5. Fasaderji dobivajo Din 8.— in Din 7.—

6. Za tesarje tesarskih podjetij se plačuje enako za mesto in deželo kakor pod 1. in 2. navedeno.

7. Kot javna dela se smatrajo vsa ona dela države, banovine, občine i. t. d., ki se oddajajo na podlagi budžeta 1936-37.

8. Vse dosedanje plače ostanejo na isti višini, ako so višje od navedenih.

9. Stalno odpovedno stanje delavstva se ukine.

10. Šušmarstvo se obojestransko zasluduje.

11. Pogajanja za kolektivno pogodbo za leto 1937 se bodo vršila tekom junija 1936.

12. Ta sporazum velja do 1. januarja 1937. Od 1. januarja 1937 dalje velja nova kolektivna pogodba.

13. Določbe Obrtnega zakona in Zakona o zaščiti delavcev se morajo v polni meri vpoštevati.

Dodatek k prednjemu zapisniku:

1. Izplačila se izvršijo na podlagi izplačilnih listkov, na katerih morajo biti označeni urna mezda, število delovnih ur, odtegljaji za bolniške blagajne, davki ter eventualni predujem in končna vsota.

2. Predelavcem se prizna posebno povišico na navedene zidarske mezde, ki se odmeri sporazumno po kvaliteti odpravljanega dela.

Ta ljubljanski sporazum pomeni prav gotovo veliko pridobitev za stavbince in to že iz tega razloga, ker točno določa minimum mezde za težake in kvalificirane delavce. Predstoječa kolektivna pogodba bo seveda skušala gospodarski položaj stavbincev še nekoliko izboljšati.

(Priporočamo vsem stavbinskim delavcem, da si hranijo to številko »Delavske Politike«, da bodo vedeli, kaj določa ljubljanski sporazum).

200 stavbincev je stavkalo pri tvrdki inž. Kiffmann Vsi za enega, eden za vse!

Tvrdka inž. Kiffmann Rudolf povečava gospodu Hutterju tekstilno tovarno. Pri tem delu je zaposlenih okrog 200 delavcev. Včeraj zjutraj je prišel polir Obrecht k zidarju Orniku in mu rekel, da ne bo več delal na stavbi pri Hutterju, temveč da mora prevzeti neko delo v hotelu Meran. Delavci so seveda takoj izvedeli za to namero delodajalca in so se složno postavili v bran za svojega zaupnika. Par minut nato je vse delo počivalo. Delavci so takoj poslali po strokovnega tajnika, drugi merodajni faktorji pa takoj po policijo. Pogajanja je vodil predstojnik mestne policije, kateremu je skušal g. inž. Kiffmann venomer dokazovati, da je obustavitev dela navaden teror, da je protizakonitost i. t. d. Delavci pa so si bili edini

v tem, da gredo takoj na delo, čim imajo zagotovilo, da bo zaupnik Ornik ostal med njimi. In ko je delodajalec končno vendarle primerno pristal na to, da se bo zaupnik Ornik takoj po končanem delu pri Meranu vrnil na stavbo pri Hutterju, so delavci takoj pričeli z delom.

Razpoloženje stavkujočih je bilo sijajno. Medtem ko so se vršila v jedilnici predilnice pogajanja, so stopili stavbinci-pevci v krog ter zapel nekaj pesmi, da se je razlegalo po celi Hutterjevi tovarni.

In tekstilni delavci so imeli priliko gledati, kako se organizirani stavbinci bore za svoje pravice in za svoje zaupnike.

Stavka je trajala od 8.15 do 11. ure.

Kaj naj zopet to pomeni?

Gradbeno podjetje inž. Kiffmann Rudolf ima v Melju pri tvrdki J. Hutter in drug zaposlenih okrog 200 delavcev, ki delajo na dveh novih tovarniških objektih. Preden bodo te nove stavbe gotove, bodo potekali najmanj še 3 meseci. In kaj slišimo?

To gradbeno podjetje je hotelo zadnjo soboto odpovedati službo vsem delavcem in je zahtevalo, da naj vsi delavci to odpoved z lastnoročnimi podpisami potrdijo. Delavci tega seveda niso hoteli storiti iz sledečih razlogov: 1. Ker zakon tega ne predvideva;

2. ker je to proti smislu ljubljanskega sporazuma — ki so ga gg. delodajalci dne 15. junija podpisali in 3. ker ne vidijo nobene potrebe po odpustu delavcev, ker imajo še vsi za nekaj tednov dela. Ako pa misli g. inž. Kiffmann, da bo najprej vse delavce odpustil, nato pa zopet sprejel tiste, ki mu bodo po volji, ponižni in eventualno tudi pripravljivi s starimi plačami delati, potem se bo ponovno zmotil kakor včeraj, ko je zadel na složni nastop vsega delavstva. Stavbinci so se vzdramil — ne boste jih tako hitro uspavali! V slogi je njihova moč!

Prijatelj Prirode

Na Trupejevo poldne priredi večji izlet podružnica T. D. Prijatelj Prirode v Ljubljani v nedeljo 28. junija t. l. skupno z delavskimi turisti z Jesenic in Javornika. Odhod iz Ljubljane z izletniškim vlakom ob 6. zjutraj, z Jesenic ob 6.15 oz. 7.42. Izletniške vozne listke je kupiti do Gozd-Martulika. Povratek z večernim izletniškim vlakom oz. v pondeljek zvečer, ker se v pondeljek izvrši izlet na Mojstrovko in čez Sleme v Planico. K številni udeležbi vabimo vse delavske turiste in prijatelje.

Izlet na Durmitor priredi podružnica T. D. »Prijatelj Prirode« v Sarajevu. Odhod 4. julija t. l. Izlet traja en teden.

Kongres Turističnega društva »Prijatelj Prirode« se bo vršil letos 5. in 6. septembra v Sarajevu. Po kongresu se bo vršil večji izlet k Boračkemu jezeru in na Prenj, kjer ima sarajevska podružnica »Prijatelj Prirode« več planinskih domov. Ljudsko rajanje na Mrzlici.

Delavski kolesarji

Podružnica I. Delavskega kolesarskega društva v Slov. Bistrici priredi v nedeljo, dne 5. julija medklubsko dirko na progi Slov. Bistrica — Jelenek — Spod. Polskava — Zgor. Polskava — Slov. Bistrica. Proga se prevozi dvakrat, skupno okoli 31 km. Start izpred gostilne Augustin ob 13.30 uri, cilj istotam. Dirkači del. kol. dr. se naj prijavijo na našo podružnico najkasneje do 2. julija 1936. Po dirki se vrši velika veselica, na kateri nastopijo tamburaški in pevski odsek podružnice. Ob tej priliki se bodo tudi razdelile nagrade dirkačem-prvakom. Posebnih pismenih obvestil podružnica ne bo razpošiljala. Družnost!

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

MLADINSKI VESTNIK

Glas mladih delavcev v hrastniški steklarni. Poročali smo že v »Delavski Politiki«, kako je delavstvo v Hrastniku praznovalo 1. maj, svoj največji delavski praznik. Danes pa poročamo, da je steklarsko delavstvo brez izjeme bilo v tem mesecu bolj zadovoljno kot sicer, pa ne radi tega, ker je maj najlepši mesec v letu, ampak radi tega, ker se je ves mesec obratovalo in si je seveda delavstvo s tem nekoliko opomoglo.

S tem pa še ni rečeno, da je vse v najlepšem redu. Delavstvo trpi, pa ne samo s strani delodajalca ali njegovih prijavljencev, marveč še med delavstvom samim pojavljajo grdi izrodki, ki s svojim hinavskim početjem razdirajo solidarnost med delavstvom in omogočajo delodajalcem še večje izkoriščanje ubogega delavca, ki mora toliko delati, da mu komaj še preostane časa za dihanje.

V brusilnici smo zaposleni po večini sami mladi delavci in delavke. Delo se vrši večinoma v akordu. Vsač gleda, da ima čim večjo storitev, da toliko zasluži, da se vsaj preživi. Pa če bi tudi naredil 20 šitov štrinajstredno, bi še ne zaslužil za najpotrebnejše. In pri vsem tem so še gg. nezadovoljni, tako da so redukcije na dnev-

nem redu. Delavci pri skupini kozarcev smo bili pred kratkem indirektno obveščeni, da nam bodo naše že tako malenkostne plače še reducirali. Seveda je to vzbudilo pravo razburjenje, posebno pa še, ko smo zvedeli, da ima pri tem največje zasluge nek višji od druge skupine. Mož, ki je bil, kakor smo informirani, svoj čas zelo radikalen in seveda levo usmerjen. Delodajalec pa je poznal boljše kot delavci, zato si ga je izbral za svojega zaupnika. Kakor je bil prej radikalen v besedah proti delodajalcu, tako je danes v dejanjih radikalen proti delavstvu.

Pri svoji skupini imamo mojstra, ki ima svoj zaslužek od naše storitve, se pa sam ne dotakne nobenega dela, zasluži štrinajstredno petkrat večjo vsoto kakor nas eden, ki delamo, potem nas pa še naprestando priganja in vprije: »Dejmo, dejmo!« Naj ve, da tudi njega smatramo, da je vsaj posredno kriv vseh dosedanjih redukcij. Oba prizadeta gospoda opozarjamo, da smo pripravljivi se še pozabaviti z njima, če ne bosta odnehala. Kljub vsemu pa trdno upamo na boljše čase, ker vsaka stvar ima svoj začetek in tudi svoj konec.

Perilo pravi: „SEVEDA“!

Perite prihodnjic tudi Vi s Schichtovim terpeninovim milom. Ono odpravi nesnago temeljito in prizanesljivo iz tkanine, potem je lahko vedno lepo belo!

Schichtove terpeninovo milo

pere perilo bleščeče belo

... in za namakanje ženska hvala

Iz naših krajev

Ljubljana

Pogreb, kakor ga že davno ni videla Ljubljana. Komaj so stavbinci po uspehi stavki začeli dobro delati, je že med njimi postal žrtev svojega poklica s. Ignac Boršič. Na zadnjo pot ga je spremlilo več ljudi kakor najodličnejše imenitnike. Tisoči delavcev so šli naravnost od dela k pogrebu peš in s kolesi. V sprevedu so nosili mnogo vencev, godba »Zarja« je igrala žalostinke, ob odprtem grobu se je pa poslovil njega tajnik Strojne komisije. Stavbinci so obenem nakazali obupani vdovi znatno podporo in obljubili, da bodo skupno prispevali za vzgojo šestmesečne hčerke.

Usoda naprednega akademskega društva. Med naprednimi ali liberalnimi akademskimi društvi je bil najbolj znan »Triglav«. Pred leti, še pod režimom JNS, je policija razpustila »Triglav«, čes da se je v njem uveljavila komunistična propaganda. Potem so ustanovili na ljubljanski univer-

zi »Mladi Triglav«, čigar delokrog je bil po pravih omejen samo na univerzitetno področje. To društvo je pa zdaj razpustil senat ljubljanske univerze, čes da je društvo prekoračilo svoj delokrog.

Poneverbe pri bednostnem fondu. Pred sodiščem so bili obsojeni Oskar Schiller na 1 leto in 2 meseca strogega zavora in na triletno izgubo častnih državljskih pravic, Fran Skubic na 7 mesecev strogega zavora, Ana Rynseva in Minka Schillerjeva pa pogojno za dobo 2 let na manjšo denarno kazen. Dokazale so se jim razne zlorabe pri bednostnem fondu. To je eno poglavje iz tega fonda. Mi smo mnenja, da bi se moralo periodično objavljati javnosti, koliko se zbere za bednostni fond in kako se porablja. Če kje, potem je ravno tu upravičena in potrebna kontrola delavcev, ki morajo plačevati v ta fond.

Maribor

S. Petejan za zboljšanje mezd delavcev, ki so zaposleni pri pomožni akciji. Na zadnji občinski seji, ki se je vršila 18. t. m., se je občinski svet bavil poleg tekočih komunalnih zadev tudi z naknadno odobritvijo kredita v znesku Din 50.000.— za novo šolo v Magdalenskem predmestju. Ta znesek je bil odobren na prošnjo stavbenikov, ker so stavbinski delavci zahtevali povišanje mezd. Občinski svet je ta znesek odobril. S. Petejan je ob tej priliki predlagal, da se zvišajo mezde tudi delavcem, zaposlenim pri pomožni akciji, ki so skrajno nizke in znašajo komaj okrog Din 2.50 na uro. Podžupan g. Žebot je izjavil, da se bo o tem predlogu razpravljalo na eni prihodnjih sej. Samo, da bi se ta seja kmalu vršila, ker je položaj prizadetih delavcev res nevzdržen.

Od pet milijonov na 1 milijon 140 tisoč se je posušil znesek, ki je bil svoletasno določen za asfaltiranje ceste Št. Ilj—Maribor. Sedaj so razpisana dela za razdaljo 4 km.

Inicijativni odbor mladine za mir. Na inicijativni ženska društva v Mariboru se je vršil dne 18. t. m. sestanek delegatov 25 mariborskih društev z namenom, da izvolijo mladinski inicijativni odbor za pravo kongresa mladine za mir, ki se bo vršil pod okriljem Društva narodov v Ženevi od 31. avgusta do 7. septembra 1936. Inicijativni odbor tvorijo delegati vseh društev, ki hočejo sodelovati. 2. Izvoljen je izvršni odbor: predsednica Herta Haas, podpredsednik Karlo Medved, tajnik Andreja Viljem, tajnica Kovačič Andrina, blagajnik Domiter. Odborniki Kralj Marino, Angleitner Zmago, Rebersček Karl. Delegirani pa bodo v odbor še zatopniki drugih društev. 3. V delovni program je bilo sprejeto organiziranje shoda, dneva miru, stiki z ostalimi inicijativnimi odbori, popularizacija ideje miru, proglašenje mladini in drugo. Prvi korak k delu mladine za svetovni mir je s tem v Mariboru storjen. — Inicijativni odbor mladine za mir v Mariboru.

Odvetniški izpit je položil te dni s. Gojmir Jelenc. Čestitamo!

Pri Splošni stavbeni družbi d. d. na Teznu je bil dosednji prokurist g. Babič Franc vpisan v trgovski register kot ravnatelj tvrdke. Prokura se je podelila g. Templu Antonu, nadinženjerju na Teznu.

Bolgarski akademiki so te dni obiskali naše mesto. V spremstvu tukajšnjih tovarištev so si ogledali mesto in bližnje okolice, zvečer pa so priredili lepo uspehi koncert v Unionski dvorani.

Boj za prvega slovenskega svetnika. — Da bi v Rimu čimprej dosegli proglasitev škofa A. M. Slomška blaženim, se vršijo v Mariboru velike slavnosti, ki bodo zaključene 29. t. m. Nedeljsko prireditev je posejlo okrog 15.000 otrok pod vodstvom katehetov.

Za primarija je bil imenovan asistent kirurškega oddelka v tukajšnji splošni bolnici gosp. dr. Vrbnjak. Čestitamo!

Celje

Zborovanje kovinarjev se bo vršilo v četrtek, dne 25. junija ob 5. uri popoldne pri Zelenem travniku in ob 8. uri zvečer v gostilni »Amerika«. Poročala bosta ss. Leskošek, oblast. tajnik in dr. Reisman.

Izvanredno dobro obiskan shod. V nedeljo, dne 21. t. m. se je vršil shod SDSZ za tekstilno delavstvo v gostilni Zeleni travnik. Brez posebne akcije so bili že eno uro pred napovedanim zborovanjem natrpani delavstva vsi prostori in gostilniški vrt, da je bilo treba shod deliti za vsako stroko posebej. V nabitno polni dvorani je poročal zastopnik tekstilnega delavstva, centralni tajnik s. Jakomin o položaju tekstilcev. Na to je sledil 10 minutni odmor, ker se je moralo umakniti tekstilno delavstvo stavbincem, ki so že željno čakali poročila o svoji stroki. Govoril je s. Brejc. Sledila je takoj izvolitev 7 članov pripravljalnega odbora, ki bo ukrenil vse potrebno, da se tudi pri tej stroki čimprej odpravijo nečuvne razmere. V pozni popoldanski uri je predsedujoči zaključil ta prepotreben in važen shod. (Op. por. Dobro obiskani shodi, ki jih zadnje čase prirejajo naše svobodne

strokovne organizacije, so resen opomin vsem merodajnim faktorjem, da delavstvo ni več voljno prenašati po kapitalizmu povzročene krize in poleg tega še nevdružne šikane in gaženje socialnih zakonov s strani podjetnikov. — Svit.)

Hrastnik

Nov način priganjstva. Kljub racionalizaciji se zdi gotovim gospodom produkcija premoaga še vedno premajhna. Nekateri gospodarji pri rudniku Ojstro so si izmislili nov način priganjstva. Napisali so nekakšne izjave, ki jih predlagajo rudarjem v podpis, s katerimi se ti zavezujejo, da bodo vedno pokazali čim večjo storitev. Namen takih izjav je izvajanje moralne presije na rudarja. Nekateri, ki nikoli ne najdejo poti do zaupnika in do organizacije, kadar je treba, so nasedli in podpisali. Opozorjamo vse rudarje, da nikoli ničesar ne podpisujejo, kar jim predlaga podjetje, ali pa kdo drugi v imenu podjetja v podpis, ker če bo sicer marsikdo lahko kdaj kesal radi svoje nepremišljenosti. Ne bojte se zamere in zavrnite gospode, ki pobirajo podpise. Pač pa se organizirajte v Zvezi rudarjev Ingošlvijske, čitajte in naročajte »Delavsko Politiko«, da boste složni in podučeni o vsem lahko kljubovali tistim, ki od vas repretano nekaj hočejo, ne da bi vam zato tudi najmanjše nudili.

Trbovlje

Slabi zaslužki na zapadnem obratu. Delavski zaslužki na tem obratu so silno padli. Kje so časi, ko sta dva rudarja stavila, kateri bo zaslužil tristo dinarjev dnevno. Vemo, da so tudi takrat mnogi rudarji slabo zaslužili. Tako mizerno, kot se pa sedaj na tem obratu plačuje težko, življenju nevarno delo v jami, se še ni do gojalo. Storitve rudarja je danes mnogo večja, zaslužki so pa najmanj za 50 odstotkov nižji, kot so bili poprej. Če k temu dodamo še praznovadne dni, petem ni čudno, da delavstvo godrnja in je v skrbeh, kako se bo preživljalo. Z manjšim številom delavstva se producira mnogo več kot poprej pri večjem številu delavstva, delavstvo pa zasluži polovico manj, kot je zaslužilo poprej. Kam torej gre vrednost večje storitve in one svote, ki so se svoječasno delavstvu izplačevale v obliki višjih zaslužkov? Akordni sistem s sedanjimi postavkami je samo priganjaški sistem in če mora rudar s svojim slabim akordnim zaslužkom družbi plačevati še smodnik, potem delavec trpi in gara res samo za storitev, ne pa za svoj zaslužek. Skrajni čas bi bil, da se akordno izrabljanje delavstva tudi primeru plača. Če se rudarje tudi drugod tako zrablja, potem ni čudno, da slišimo in čitamo o velikih rudarskih stvarkah povsod tam, kjer je rudarsko delavstvo tako zavredno, da zahteva za svojo storitev tudi primerno plačo in se ne pusti izkoriščati.

Za pravičnejšo zaposlitev. Delavski zaupniki so se trudili na vseh koncih in krajih, da se v času, ko večina delavstva praznuje pritegnejo k delu vsi zaslužka potrebni delavci. Po nekaterih obratih se čujejo vedno glasnejše pritožbe zaradi nepravilnega razdeljevanja šihotov, med katere spada tudi obrat separacija. Ne trdimo, da se dela to z vednostjo obratnega vodstva. Ponovno opozorjamo na razdeljevanje šihotov na jašku III, kjer nekateri delavci naredijo 12 do 13 šihotov štirinajstdnevno, drugi pa samo one, ki so uradno razglašeni in teh je 6. Vsaka protekcija pri paznikih ali kjerkoli, če obstoja, se mora sedaj umakniti dejanski potrebi enakomernega dodeljevanja za služka med delavstvo. Če so se neštete intervencije delavskih zaupnikov v tem pogledu upoštevale vsaj delno drugod, naj se upošteva še pri jašku III.

Zagorje ob Savi

S časom se spreminjajo tudi nazori ljudi. Pri nas, ki smo tako nesrečni, da imamo v odstotkih računano, največ brezposelnih, smo doslej pri volitvah imeli priliko opozoriti močno socialno naklonjenost merodajnih tudi za te reveže. Tako imamo dokaze, da so tisti ljudje, ki so v prejšnjem občinskem odboru okužali z našimi delavskimi zastopniki vred grenek kruh opozicije, vedno trdili, da je plača 2 do 2.50 Din na uro za brezposelne pri javnih delih absolutno nezadostna. Neki »gospod« so trdili, da če oni dobijo zopet oblast v roke, potem bodo že poskrbeli, da bo najmanjša mezda znašala vsaj 3 Din. Sedaj pa, ko imajo takorekoč vso oblast v rokah, pa jim ne pade v glavo, da bi to kar so prej govorili, tudi izvršili. Tako delajo naši brezposelni na raznih cestah še vedno za 2.50 Din na uro in vse prošnje za povišanje mezde ne pomagajo nič. Zato bi bilo dobro, če bi tisti »gospod«, ki so bili prej tako revolucionarni, tudi sedaj v praksi izvedli to, da bi naši brezposelni nekaj več zaslužili. — Eden izmed tistih, ki smo slišali in verjeli.

Kranj

V Jugobruni pred volitvami. Dne 27. t. m. se bodo vršile v Jugobruni ponovne volitve obrat. zaupnikov. Odločba za razpis novih volitev se utemeljuje s tem, da je na pritožbo krščanskih socialcev upravno sodišče v Celju razveljavilo volitve za leto 1935. Sklicujoč se na to, da je bil volilni odbor nepravilno sestavljen, je banska uprava razveljavila volitve tudi za leto 1936 ter razpisala za 13. t. m. nove volitve, ki so pa bile potem vsled tehničnih ovir preložene. Tukajšnja podružnica SDSZJ je stala odločno na stališču, da naj se po razmerju dobljenih mandatov pri zadnjih volitvah postavi skupna lista vseh treh strokovnih organizacij. Tak postopek bi najbolj vplival

Ljudsko rajanje na Mrzlici Nad 2000 ljudi.

Nedeljski izlet »Prijatelja Prirode« iz Hrastnika in Trbovelj na goro Mrzlico se je razvil v prvo ljudsko manifestacijo delavstva za naravo. Iz Trbovelj in Hrastnika so že v soboto zvečer korakale gruče delavstva proti Mrzlici, kjer so nato prenočevali v sicer skromni, ali vendarle naši delavski planinski koči na Mrzlici, pa tudi ob kresovih v gozdu in pri bližnjih kmetih.

V nedeljo navsezgodaj je že zaigrala rudarska godba pred Delavskim domom v Hrastniku ter nato krenila na vrh Mrzlice, za njo pa trume sodruživ in sodrugov z mladino. Bil je diven pogled, ko so se izletniki dvignili nad morje megle, ki je ležala nad dolinama Hrastnika in Trbovelj. Vse stezice proti vrhu Mrzlice so bile nato ves dopoldan posejane proletarcev, ki so prihleteli na svoj »Počitniški dom« iz revirjev Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, pa tudi z druge strani iz Zabukovce, Ljubo, iz Celja, Litije in celo iz Sevnice in Maribora so prišli sodruživ in sodružice. Proti 10. uri so prikorakali v lepi udeležbi sodruživ in sodružice iz Kranja, katere so že s pravim sodružnim prijateljstvom sprejeli v Trbovljah; pridružil se jim je tudi sodruž iz Ljubljane.

Obširen travnik vrh Mrzlice, ki leži tako idilično obrobjen od gozdov, je bil ves posejan delavcev in delavk, mladine in dece. Nastalo je pravcato ljudsko rajanje in vse to, nad 2000 ljudi, se je ob prihodu Kranjčanov zgrnilo okrog godbe in pevskega zbora, da pozdravijo drage goste. Rudniška godba iz Hrastnika je zaigrala, prvi zbor je zapel v pozdrav, s. Kosmos iz Hrastnika je pozdravil v krepkih besedah imenom »Prijatelja Prirode« in »Počitniškega doma«, s. dr. Reisman je povdaril v svojem govoru nujno potrebo, da si proletarijat postavi čimprej vrh Mrzlice tak dom, ki bo lahko sprejel pod svojo streho

na započeto stvarno delo krajevnega in okrožnega tarijnega odbora, obenem pa bi s tem delavstvo manifestiralo enotnost, ki je nadsve potrebna pred uveljavljenjem kolektivne pogodbe. Toda krščanski socialci na enotno listo niso pristali. Večina funkcionarjev se je izrekla, da nima nič proti enotni listi, toda da članstvo zahteva, da se gre v volilni boj, pa makar da dobe namesto pet samo en mandat. Toda te izjave ne odgovorjajo, kajti želja večine članstva je ta, da se postavi pri volitvah skupna lista. Iz tega je bilo razvidno, da volitve forsirajo »višji« elementi, katere zlasti boli skupnost delavskega razreda. Tako je delavstvo prisiljeno iti v volilni boj. V volilni boj pa gre predvsem proti gospodom, ki izza kulis razdajajo delavsko skupnost. Pri teh volitvah naj delavstvo z glasovanjem pokaže, da naj bo enkrat konec razdora v delavskih vrstah, da hoče jasno in odkrito razredno delavsko borbo in da ne naseda slepo klevetniškim govoricam o kakem nepoštenem delu dosežanih delavskih zaupnikov. Pokaže naj, da se enotno bori proti kapitalističnemu izkoriščanju! — Delavska glasovnica je rdeča!

Redni članski sestanki SDSZJ se bodo vršili za naprej vsak četrtek ob pol 19. uri. Na sestankih se bo predvsem proučevalo delovne razmere po posameznih podjetjih ter obveščalo članstvo o poteku akcije za kolektivno pogodbo tekstilnega delavstva. V četrtek, dne 25. t. m. se bo poročalo o zadevi volitev v Jugobruni. Pridete v veliki številu!

Jesenice

Velik shod za razširitev ljubljanske bolnice. V nedeljo, dne 14. t. m. se je vršil ob 11. uri dopoldne pred Paarom na Jesenicah javni shod, ki ga je sklical jeseniški akcijski odbor za razširitev ljubljanske bolnice. Shod je otvoril predsednik akc. odbora s. Perko Vencelj, ki je oddal zaradi lastnega referata predsedstvo članu odbora dr. Alešu Stanovniku. Zatem so poročali: okrajni sanitetni referent dr. A. Slivnik iz Radovljice, zastopnik akc. odbora iz Ljubljane dr. J. Vilfan, zdravnik protituberkuloznega dispanzerja na Jesenicah dr. T. Furlan, zastopnika akcijskega odbora z Jesenic g. Tine Zupan in s. V. Perko, zastopnik kmetov Jože Resman iz Srednje Dobrave nad Otočami, zastopnik Bohinjec Tomaž Godec, zastopnik JRZ Bertonec. Za vse strokovne organizacije je podal izjavo g. A. Pukič, za delavske obratne zaupnike pa s. Ign. Kralj. H koncu je dr. Štempihar v imenu akcijskega odbora prečital resolucijo, ki ugotavlja, da državna zdravstvena uprava v Sloveniji ne ustreza niti najprvočnejšim zahtevam človečnosti in kulture ter najmanjšim dolžnostim države nasproti državljanom, najsi je Slovenija tista, ki ima najmanjše zaostanke na javnih dejavnostih, in tista, ki ji dolguje država že sedem milijard slovenskega, za javne dejavnosti izterjanega denarja; obsoja to stanje javno, kar najbolj odločno in ogorčeno; zahteva a) da se nevdružne razmere v ljubljanski bolnici brez odloga odpravijo s postavitvijo potrebnih zaslinih lop in z nastavitvijo zadostnega števila primerne plačanih zdravnikov, bolničarjev, oz. strežnic; b) da se brez odloga zgradi v Ljubljani na od strokovnjakov izbranem kraju nova tipična centralna javna bolnica po sobornih potrebah in zahtevah, in to bolnica s kliničnimi oddelki in s popolno samoupravo; c) da se zgradijo v Sloveniji, kjerkoli je krajevna in prometna potreba, nove bolnice, ki se bodo same upravljale, zlasti pa, da se zgradi v sporazumu z upravo Bra-

vsaj vso ono proletarsko mladino revirjev, ki je morala sedaj radi pomanjkanja ostati doma. Zahvalil se je za pozdrav imenom »Prijatelja Prirode« iz Kranja s. Tominec. In že se je pod najkrasnejšim sončnim dnevom tisočglava množica zopet razkropila po travniku in pod bukvami, ob godbi in petju zlasti mešanega zbora iz Trbovelj, je dihala sproščeno delavsko ljudstvo v svobodni naravi, a nad vsem je zmagovala mladina, volja mladosti, kljub vsemu živeti v naravi in črpati v njej moči za težke boje, ki jo še čakajo.

Bilo je uprav ganljivo gledati, kako so se razživele tudi matere in očetje, vse je rajalo, prepevalo, narodne igre so se kar vrstile od enega kroga do drugega, vmes pa so se porajali eden za drugim krožki, ki so debatirali in reševali probleme, socialne, politične, kulturne in strokovne. »Diskusij« ni bilo ne konca ne kraja. Nabirali seveda tudi niso mirovali, za »Prijatelja Prirode«, za tiskovni sklad D. P. itd. Ob robu gozda se je kadilo iz ognjev, kjer so skrbne gospodinjice kuhale obede.

Kakor da bi res za nekaj ur prenehale vse skrbi, ostalo vse trpljenje, vsa beda brezposelnih in zaposlenih v meglenih dolinah. Od ure do ure je raslo kipeče, razigrano veselje in vendar do večera, ko so se procesije vračale v dolino, nisi videl pisanca. Celjani so se vrnili prvi, ker so hiteli še na koncert v Zabukovco, vse ostale pa je bilo kar težko ločiti, prav hudo je bilo slovo: Na svidenje, na svidenje! Družnost!

Splošna je bila želja, da se taki izleti ponavljajo, saj proletarijat je skromen. Tisto malo, kar rabi želodec, si prinese s seboj, vse drugo pa dá narava, sveži zrak, sonce in pa nepokvarjena poštna delavska duša, dobro srce naše mladine in odraslih!

tovske skladnice taka bolnica na Jesenicah za vse kraje, ki so jim Jesenice prometno središče. Ob koncu pravi resolucija, da bo akcijski odbor nadaljeval svoje delo za uresničenje teh zahtev. — Resolucija je bila z aklamacijo sprejeta. — Obisk na shodu je bil sicer precejšen, ni bil pa nikakor ne zadovoljiv, zlasti če vzamemo, da je delavstvo nad takimi bolnicami še vse bolj interesirano kakor imovitejši sloji, ki imajo možnost iskat zdravniške nege po dragih sanatorijih in v tujini.

Šoštani

To so pa res lepe manire. V noči od 30. na 31. maja med 1. und 2. uro zjutraj je prišla v neko gostilno družbo, v kateri se je nahajal tudi g. Naykus Valentin, ki je začel razgrajati in z nožem v roki ogrožati javni red in mir. Zahteval je vino in nato napadel gostilničarja, ga prepal in valjal po po tleh. Kričal je: »Wir Kapitalisten werden euch alle niederstechen« itd. Naykus je tovarniški paznik. Bil je eden prvih, ki so nastopili proti strok. organizaciji in je tudi sicer znan delavec, ki so ostali na cesti. Zvedeli smo, da je nedavno napadel tudi nekega invalida in ga hotel vreči celo v Pako. Več o tem bodo na brž vedeli tukajšnji varnostni organi. Ostale družbe zaenkrat ne maramo imenovati. Takih ekscesov pa mora biti konec!

Vsem sodrugom in sodružicam Šaleške doline naznanjamo, da priredi Del. pev. dr. »Cankar« z ostalimi del. društvi izlet na Smrekovec. Kakor nam je znano, pride veliko število sodrugov in sodružic iz koroške strani na Smrekovec. Vsled tega vas vabimo, da se udeležite vsi brez izjeme tega izleta. Odhod iz Šoštanja 28. t. m. ob 2. uri popoldne tako, da bomo pri Brločniku okrog 7. ure zvečer, kjer bomo prenočili. Vabljeni tudi vsi naši simpatizerji in prijatelji petja. Na svidenje! Družnost!

Delavsko pevsko društvo »Cankar« sklicuje redno mesečno sejo za četrtek ob 8. uri zvečer. Pridite vsi, ker je dnevni red zelo važen.

Pravila »Vzajemnosti« so odobrena in bo v kratkem sklican občni zbor. Pridite in prigrasite se vsi stari pionirji kot člani!

Črna pri Prevaljah

125-letnica osnovne šole se bo praznovala dne 28. junija 1936 na sledeč način: V šolski telovadnici slavnostni govor, de-

Mestno poglavarstvo Maribor.

X. štev. [2481—1936.

Zgradba deške meščanske in dekliške narodne šole v Magdalenskem predmestju — licitacija.

RAZGLAS

Mestno poglavarstvo Maribor razpisuje za zgradbo nove deške meščanske in dekliške narodne šole v Magdalenskem predmestju sledeča dela:

1. Slikarska dela	Din	52.311,30
2. Plesarska dela	Din	166.564,50
3. Stekarska dela	Din	141.171,79
4. Ključavničarska dela	Din	61.531,—
5. Pečarska dela	Din	17.600,—
6. Teraco dela	Din	55.100,—
7. Tapetniška dela	Din	24.600,—

Ponudbe se morajo oddati v sredo, dne 1. julija 1936 med 10. in 11. uro v roke predsednika licitacijske komisije na mestnem poglavarstvu v Mariboru, Rotovski trg. Ponudbe morajo biti zapečatene ter kolekovane po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. marca 1932. Služb. Nov. br. 70-XXIX z dne 26. III. 1932. Kavcija v iznosu 5% od uradno proračunjenih vsot se mora vložiti pri mestni blagajni mariborski in sicer v vrednotah, ki jih sprejema mestna blagajna. Kavcija se mora vložiti do 10. ure dne 1. julija 1937. Ponudbe naj se predložijo v obliki v % izraženelega popusta na uradne proračune. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobijo v pisarni gradbenege nadzorstva na licu gradnje počenši z 22. 6. 1936. Podpredsednik: Žebot Franjo, l. r.

Delavski pravni svetovalec

Vprašanje: Ali je podjetje dolžno plačati delavcem plačo za čas, ko niso mogli delati vsled poškodbe kotla?

Odgovor: Brez dvoma. O tem smo že tolikokrat pisali, da podrobneje tega ne bomo več navajali.

Vprašanje: Ali so delavci upravičeni zahtevati plačo za dan, ko je tovarna napovedala praznik, ki ni v kolektivni pogodbi?

Odgovor: Velja isto kot zgoraj.

klamacije in petje šolske mladine ter otvoritev razstave, ki bo trajala do 1. julija 1936. Popoldan ob 15. uri bodo šolski otroci predvajali spevoigro »V kraljestvu palčkov«. V ponedeljek popoldan pa bo ob 2. uri na Štulerjevem vrtu šolska veselica s peštrim sporedom in sodelovanjem gasilske godbe. Pri vseh prireditvah se bodo pobirali prostovoljni prispevki za nabavo šolskega glasovirja. Na proslavo so vabljeni zlasti vsi nekdanji učitelj(ice), učenci in učence. Iz šolske kronke je znano, da je bila tukajšnja šola ustanovljena na pobudo in s podporo grofa Jurija Thurna iz Pliberka leta 1811. Do leta 1823. je bila privatna ustanova. Od leta 1823. do 1869. je bila enorazredna trivijalka pod nadzorstvom cerkve. Leta 1869. je prišla z ostalimi šolami vred pod prosvetno državno, oziroma deželno oblast. Radi naraščanja otrok je bila razširjena leta 1885. v dvorazrednico. Leta 1902. je postala trirazrednica, leta 1908 štirirazrednica, leta 1924. petrazrednica in leta 1934. šestrazredna šola. Temu primerno se je moralo povečati tudi šolsko poslopje. Prvo šolo so sezidali 1885. leta, leta 1908. pa že zopet novo, ki so jo morali leta 1927 povečati, pa je kljub temu zopet premajhna. Da se je šola leta 1927. tako lepo povečala in modernizirala gre zasluža takratni socialistični stranki, ki je vodila takrat občino in šolo ter generalnemu ravnatelju rudnika, ki je h prizidevanju prispeval znatno svoto. Letos poučuje na šoli 10 učnih moči z otroško vrtarico

Ptuj

Državna moška obratna šola za pletarstvo v Ptujju ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Učna doba traja tri šolska leta in prične dne 1. septembra. V prvi razred se sprejemajo učenci obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest razredov (letnikov) osnovne šole in imajo najmanj 12 let starosti. Prijave, kolekovane s kolekom Din 5.—, je vpsolati vključno do 3. septembra. Vsak prijavitelj sprejme pismeno rešitev o sprejemu. Podrobnejša pojasnila daje upravitelj šole.

Sportna rubrika

Poziv včlanjenim klubom! Vse klube, ki na zadnje okrožnico v zadevi letošnjega prvenstva še niso odgovorili, pozivamo, da odgovore najkasneje do 26. t. m., ker bo ta dan seja podzveze, ki bo definitivno odredila prvenstvo in termine. Na kasnejše dopise se ne bo moglo ozirati.

Del. nam. športna podzveza.

Prvenstvo II. razreda v Ljubljani je dalo sigurnega prvaka Slovana, ki je z 19 točkami od 24 dosegljivih na prvem mestu. Njemu sledi Reka s 16, na tretjem mestu pa je delavski športni klub Grafika s 15 točkami. Del. sport. klub Svoboda se je z 10 točkami plasiral na peto mesto ter je pustil za seboj še Marsa in Korotana.

Mladinsko tekmovalje v Ljubljani je v glavnem končano. Odigrati ima samo še Mars tekmi s Svobodo in Ljubljano. V tem tekmovalju mladina Grafike ne sodeluje. Prvo mesto bo predvidoma zasedel Mars pred Ljubljano z eno točko difference, ako mu v zadnjem trenutku ne zmeša računov mladina Svobode. Ta se nahaja sedaj na predzadnjem mestu, vendar bi samo neodločen rezultat z Marsom Svobodi pomagal na šestjo mesto, Ljubljani pa omogočil prvenstvo.

Ključavničar, dober delavec, organiziran in reš. aktiven v delavskem gibanju, dobi stalno službo. Dopise, opremljene s podatki in zahtevami, na upravo »Delavske Politike«. Pod istimi pogoji dobi službo kurjač za centralno kurjavo.

Zahtevajte vedno in pousod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Oslak v Mariboru.